

GENERALINIO ADVOKATO

F. G. JACOBS IŠVADA,

pateikta 2004 m. gruodžio 16 d.¹

1. Iš esmės šioje byloje nagrinėjamas 2007 m. įsigaliosiančio draudimo Italijoje vyno etiketėse naudoti vynuogių veislės pavadinimą „Tocai friulano“ ir jo sinonimą „Tocai italico“² teisėtumo. Šio draudimo pagrindas – Bendrijos ir Vengrijos susitarimas bei siekis apsaugoti Vengrijos geografinę nuorodą „Tokaj“.

Bendrija neturėjo kompetencijos sudaryti susitarimo su Vengrija, o pats draudimas prieštarauja kitoms susitarimo nuostatoms, susitarimas sudarytas remiantis klaidinga informacija, todėl tarptautinės teisės požiūriu šios nuostatos yra negaliojančios, be to, draudimą panaikino TRIPS sutartis⁴ ir, galiausiai, šis draudimas nesuderinamas su Europos žmogaus teisių konvencijos⁵ bei ES pagrindinių teisių chartijos garantuojama teise į nuosavybę⁶.

I — Asociacijos susitarimas

2. Friulio-Venecijos Džulijos autonominis regionas (Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia) ir Kaimo plėtros regioninė agentūra (*Agenzia Regionale per lo Sviluppo Rurale*) (ERSA) (toliau kartu – ieškovai) pareiškė ieškinį *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* siekdamį panaikinti nacionalinį teisės aktą³, kuriame įtvirtintas minėtas draudimas. Ieškovai iš esmės teigia, jog

3. Europos susitarimas, steigiantis asociaciją tarp Europos Bendrijų bei jų valstybių narių

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — Ieškovai nurodė, kad pavadinimas „Tokai italico“ nebenaudojamas, todėl aš jį nurodau tik tuomet, kai tai yra susiję su byla arba naudinga.

3 — 2002 m. rugsėjo 26 d. ministro įsakymas, nustatantis, nukrypstant nuo Reglamento (EB) Nr. 753/2002 19 straipsnio 1 dalies c punkto, nacionalines vynuogių veislių pavadinimų ar jų sinonimų, kurie apima geografines nuorodas, išvardytas šio reglamento II priede ir kurios gali būti nurodytos rūšinių vynu (pkr) ir itališkų IGT vynu etiketėse, naudojimo taisyklės.

4 — Sutartis dėl intelektualinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, esanti Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutarties 1C priede, kiek ji susijusi su Bendrijos kompetencija, Europos bendrijos vardu buvo patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994, p. 1). Ši byla susijusios nuostatos nurodomos toliau, 80 bei 82 punktuose.

5 — 1950 m. lapkričio 4 d. Konvencija (toliau – EŽTK). Pirmasis protokololas pasirašytas 1952 m. kovo 20 d. Ši byla susijusios nuostatos nurodytos toliau, 92 punkte.

6 — 2000 m. gruodžio 7 d. Chartija (OL C 336/4, 2000, p. 1). Ši byla susijusios nuostatos nurodytos toliau, 94 punkte.

ir Vengrijos Respublikos (toliau — Asociacijos susitarimas), pasirašytas 1991 m. gruodžio 16 d., Bendrijų vardu patvirtintas Sprendimu 93/742/Euratomas, EAPB, EB⁷.

nyje, o būtent — ji apima <...> geografinių nuorodų apsaugą <...>“ (Neoficialus vertimas)

4. Asociacijos susitarimo turinys šioje byloje nėra nagrinėjamas. Vis dėlto sutartis yra svarbi, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar ji yra tinkamas ir pakankamas teisinis pagrindas sudaryti kitą susitarimą tarp Bendrijos ir Vengrijos, kuris tiesiogiai susijęs su šia byla ir aptariamas toliau⁸. Šiame kontekste prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo Asociacijos susitarimo nuostatas.

6. Asociacijos susitarimo XIII priedo 5 dalis numato:

„Šio priedo nuostatos ir 74 straipsnio 1 dalies nuostatos, susijusios su intelektine nuosavybe, neturi įtakos Europos ekonominės bendrijos ir jos valstybių narių kompetencijai pramoninės, intelektinės ir komercinės nuosavybės klausimais.“

5. Prie Asociacijos susitarimo Baigiamojo akto pridedamoje Bendroje deklaracijoje Nr. 13⁹ teigiama:

„Šalys susitaria, kad šioje Asociacijos susitarime sąvokai „intelektinė, pramoninė ir komercinė nuosavybė“ turi būti suteikta panaši reikšmė kaip EEB Sutarties 36 straips-

II — Susitarimas dėl vynų pavadinimų

7. Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimas dėl abipusės vynų pavadinimų apsaugos ir kontrolės (toliau — Susitarimas dėl vynų pavadinimų) Bendrijos vardu buvo patvirtintas Sprendimu 93/724/EB¹⁰, o pasirašytas 1993 m. lapkričio 29 dieną.

7 — 1993 m. gruodžio 13 d. Tarybos ir Komisijos sprendimas dėl Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Vengrijos Respublikos Europos sutarties patvirtinimo (OL L 347, 1993, p. 1). Asociacijos sutartis pridėta prie sprendimo.

8 — 7–15 punktai.

9 — OL L 347, 1993, p. 259.

10 — 1993 m. lapkričio 23 d. Tarybos sprendimas dėl Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimo dėl abipusės vynų pavadinimų apsaugos ir kontrolės sudarymo (OL L 337, 1993, p. 93). Susitarimas dėl vynų pavadinimų pridėtas prie sprendimo.

A — *Sprendimas 93/724*

9. Sprendimo 93/724 1 straipsnis numato:

8. Sprendimo 93/724 preambulėje numatyta:

„Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimas dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės, protokolai, pasikeitimai laiškais ir su jais susijusios deklaracijos yra patvirtinami Bendrijos vardu <...>“.

„atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 113 straipsnį <...>

B — *Susitarimas*

kadangi susitarimas dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės, dėl kurios derėjosi Europos bendrija ir Vengrijos Respublika, leis veiksmingiau kovoti su nesąžininga konkurencija prekyboje, užtikrinti didesnę vartotojų apsaugą ir skatinti Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybą vynu; kadangi dėl to reikia patvirtinti šį susitarimą;

10. Susitarimo dėl vyno pavadinimų preambulė įtvirtina:

„atsižvelgdama į (Asociacijos susitaimą)

<...>

<...>

kadangi Susitarimo nuostatos yra tiesiogiai susijusios su bendros prekybos ir žemės ūkio politikos priemonėmis, šiuo atveju – su Bendrijos teisės aktais vyno srityje, būtina, kad susitarimas būtų sudarytas Bendrijos lygiu.“ (Neoficialus vertimas)

atsižvelgdama į tai, kad abi Susitariančiosios Šalys yra suinteresuotos abipuse vynu pavadinimų apsauga ir kontrole“. (Neoficialus vertimas)

11. Susitarimo 4 straipsnis numato:

— gali būti naudojami tik laikantis Vengrijos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų sąlygų.

„1. Saugomi šie pavadinimai:

<...>

4. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta apsauga taip pat taikoma pavadinimams, kuriuose nurodoma tikroji vyno kilmė arba vartojamas geografinės nuorodos ar tradicinės frazės vertimas arba jis vartojamas su tokiais žodžiais, kaip antai „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“, „metodas“, „prekių ženklas“ ir pan.

b) Vengrijos kilmės vynų:

<...>

5. Homoniminių arba tapačių geografinių nuorodų atveju:

— Priede nurodytos geografinės nuorodos ir tradicinės frazės <...>

a) jei dvi pagal šį Susitarimą saugomos nuorodos yra homoniminės arba tapачios, kiekviena iš jų yra saugoma, jeigu:

<...>

3. Bendrijoje saugomi vengriški pavadinimai:

— skirti tik Vengrijos kilmės vynams, kuriems jie taikomi, ir

— atitinkamas geografinis pavadinimas buvo tradiciškai ir nuosekliai vartojamas atitinkamame geografiniame rajone pagamintam vynui apibūdinti ir pateikti,

- vinas nėra apgaulingai pateikiamas vartotojams kaip kilęs iš kitos Susitariančiosios Šalies teritorijos;

14. Remiantis Susitarimu dėl vynu pavadinimų, laiškuose, kuriais buvo pasikeista, numatyta:

<...>

12. Susitarimo dėl vynu pavadinimų priedo („Saugomų vynu pavadinimų sąrašas, nurodytas 4 straipsnyje“) B dalies („Vengrijos kilmės vynai“) I skyriaus („Geografinės nuorodos“) 3.4 punkte yra nurodytas pavadinimas „Tokaj“. Šio priedo A dalyje („Bendrijos kilmės vynai“) nėra minimi „Tokaj friulano“ arba „Tokaj italico“ pavadinimai.

„1. Pereinamuoju Susitarimo taikymo trylikos metų laikotarpiu, kuris pradedamas skaičiuoti nuo jo įsigaliojimo dienos, nėra draudžiama teisėtai vartoti termino „Tocai“ tam tikroms rūšinio itališko vynu (pkr) rūšims aprašyti ir pateikti pagal toliau nurodytas sąlygas.

Nepažeidžiant konkrečių Bendrijos ir prireikus griežtesnių nacionalinės teisės nuostatų, toks vinas turi būti:

C — Pasikeitimas laiškais

- gaunamas iš vynuogių veislės „Tocaj friulano“,

13. Pasikeitimas laiškais dėl 1993 m. lapkričio 29 d. pasirašyto Susitarimo dėl vynu pavadinimų (toliau – Pasikeitimas laiškais)¹¹ yra vienas iš Sprendimo 93/724 1 straipsnyje minimų aktų¹².

- pagamintas tik iš Italijos Veneto arba Friulio regionuose nuimto vynuogių derliaus,

¹¹ — Pasikeitimas laiškais dėl 1993 m. lapkričio 29 d. pasirašyto Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimo dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės (OL L 337, 1993, 1993, p. 369).

¹² — Nurodytas šios išvados 9 punkte.

<...>

3. Susitariama, kad nagrinėjama rūšiniams vynais (pkr) pažymėtais ir pateiktais pagal nuostatas, galiojančias iki 1 punkte nurodomo pereinamojo laikotarpio pabaigos, gali būti prekiaujama iki baigsis jų atsargos.

jos nežinojo nė vieno specifinio atvejo, kai galėjo būti taikomos nurodytos nuostatos. <...>“. (Neoficialus vertimas)

4. Nepažeidžiant 3 punkte įtvirtintų nuostatų, galimybė naudoti pavadinimą „Tocai“ pagal 1 punkte nustatytas sąlygas prarandama pasibaigus šiame punkte nurodytam pereinamajam laikotarpiui.

III — Su byla susiję Bendrijos teisės aktai, galioję Susitarimo dėl vynu pavadinimų sudarymo metu

<...>“ (Neoficialus vertimas)

A — *Reglamentas Nr. 822/87*

D — *Bendroji deklaracija*

16. 1993 m. pagrindinis reglamentas dėl bendro vyno rinkos organizavimo – Tarybos reglamentas Nr. 822/87¹⁴.

15. Pagal bendrąją deklaraciją dėl Susitarimo 4 straipsnio 5 dalies¹³ (toliau – Bendroji deklaracija), kuri taip pat yra vienas iš Sprendimo 93/724 1 straipsnyje nurodytų aktų:

17. Reglamento Nr. 822/87 13 straipsnyje numatyta, kad Komisija priima išsamias vynuogių veislių klasifikavimo taisykles, nustatančias rekomenduojamas, leistinas ir laikinai leidžiamas veisles.

„Dėl 4 straipsnio 5 dalies a punkto Susitariančiosios Šalys pripažino, kad derybų metu

¹⁴ — 1987 m. kovo 16 d. Tarybos reglamentas (EEB) dėl bendro vyno rinkos organizavimo (OL L 84, 1987, p. 1), kurį panaikino ir pakeitė 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1493/1999 dėl bendro vyno rinkos organizavimo (OL L 179, 1999, p. 1).

¹³ — OL L 337, 1993, p. 171.

18. Reglamento Nr. 822/87 63 straipsnis nu-
mato:

„1. Žmonėms tiesiogiai vartoti skirtais im-
portuotais vynais, pažymėtais geografinė
nuoroda, gali būti prekiaujama Bendrijoje,
jei abipusių susitarimų pagrindu taikoma
kontrolė bei apsauga, kaip tai numatyta
(Reglamento Nr. 823/87 15 straipsnyje) rū-
šiniam vynui (pkr).

2. 1 dalies nuostata įgyvendinama susitari-
mais su trečiosiomis valstybėmis, dėl kurių
deramasi ir kurie gali būti sudaromi pagal
straipsnyje (EB 133 straipsnyje) nustatytą
procedūrą.“ (Neoficialus vertimas)

mento Nr. 3800/81 priede numatytas sąrašas
liko galioti ir toliau jo galiojimo pagrindu
laikomas Reglamento Nr. 822/87 13 straips-
nis.

20. Pavadinimas „Tocai friulano“ Reglamen-
to Nr. 3800/81 priede nuodytas kaip reko-
menduojama arba leistina vynuogių veislė
šiose šiaurinėse bei centrinėse Italijos pro-
vincijose: Breša, Mantuja, Varezė, Paduja,
Rovigas, Trevizas, Venecija, Verona, Vičenza,
Goricija, Pordenonė, Udinė, Bolonija, Ferara,
Ravena, Askoli Pičenas¹⁷, Perudža, Ternis¹⁸,
Viterbas, Kietis, Akvila, Peskara, Teramas ir
Sasaris.

B — Reglamentas Nr. 3800/81

C — Reglamentas Nr. 823/87

19. 1993 m. vynuogių veislių klasifikaciją
reglamentavo Komisijos reglamentas
Nr. 3800/81¹⁵, kurio pirminis teisinis pa-
grindas buvo Komisijos reglamentas
Nr. 337/79 dėl bendro vyno rinkos organi-
zavimo¹⁶. Nors Reglamentas Nr. 822/87
panaikino Reglamentą Nr. 337/79, Regla-

21. Komisijos reglamentas Nr. 823/87¹⁹
nustatė taisykles dėl rūšinių vynu, gaminamų
konkrečiuose regionuose (toliau – rūšiniai

15 — 1981 m. gruodžio 16 d. Komisijos reglamentas (EEB),
nustatantis vyno rūšių klasifikaciją (OL L 381, 1981, p. 1),
panaikintas 2000 m. gegužės 31 d. Komisijos reglamentu (EB)
Nr. 1227/2000, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento
(EB) Nr. 1493/1999 dėl bendro vyno rinkos organizavimo
taikymo taisykles, taikomas gamybos potencialui (OL L 143,
2000, p. 1).

16 — OL L 54, p. 1.

17 — [trauktas 1989 m. birželio 2 d. Komisijos reglamentu (EB)
Nr. 1543/89 (OL L 151, 1989, p. 16)].

18 — [trauktas 1992 m. lapkričio 24 d. Komisijos reglamentu
Nr. 3369/92 (OL L 342, 1992, p. 11)].

19 — 1987 m. kovo 16 d. Tarybos reglamentas (EEB), numatantis
specialias nuostatas dėl rūšinių vynu, pagamintų konkrečiuo-
se regionuose (OL L 84, 1987, p. 59), iš esmės pakeistas
1989 m. birželio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2043/89
(OL L 202, 1989, p. 1), panaikintas ir pakeistas Reglamentu
Nr. 1493/99.

vynai pkr). 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas „konkretus regionas“:

metodą ar jos rūšį arba nurodomas vynuogių veislės pavadinimas ar tokio pavadinimo sinonimas.”

„vynuogių auginimo vietovė arba vynuogių auginimo vietovių junginys, kuriuose gaminami vynai, turintys tam tikras kokybės charakteristikas, ir kurių pavadinimai yra naudojami (rūšiniams vynams pkr) apibūdinti.“ (Neoficialus vertimas)

D — *Reglamentas Nr. 2392/89*

22. Pagal Reglamento Nr. 823/87 1 straipsnio 3 dalį valstybės narės įpareigosios perduoti Komisijai jų pripažįstamo rūšinio vyno (pkr) sąrašą. Komisija užtikrina, kad šis sąrašas būtų pakelbtas Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje. Į 1993 m. galiojusį sąrašą pavadinimai „Tocai friulano“ ar „Tokai italico“ nebuvo įtraukti²⁰.

24. Tarybos reglamento Nr. 2392/89, nustatančio bendrąsias taisykles dėl vynų ir vynuogių misų apibūdinimo ir pateikimo²¹, 2 straipsnio 3 dalis leido stalo vynų apibūdinimą papildyti, *inter alia*, informacija apie a) geografinio vieneto, kuris yra mažesnis už valstybę narę, pavadinimą ir i) „vino típico“ nuorodą – Italijos kilmės stalo vynams.

23. 15 straipsnio 4 dalis numato, kad:

„Nepažeisdamos Bendrijos nuostatų dėl konkrečių rūšinio vyno (pkr) rūšių, valstybės narės gali tam tikromis nustatytais gamybos sąlygomis leisti, kad kartu su konkretaus regiono pavadinimu vyno pavadinime būtų pateikiama informacija apie prekės gamybos

25. Dėl importuojamų vynų, apibūdinamų nurodant geografinę vietovę, Reglamento Nr. 2392/86 26 straipsnio 1 dalis numatė:

„Apibūdinant importuojamus vynus, kurie yra skirti žmonėms tiesiogiai vartoti bei yra apibūdinti nurodant geografinę nuorodą ir

20 — Rūšinių vynų, pagamintų konkrečiuose Bendrijos regionuose, sąrašo pakeitimas (OL C 348, 1982, p. 1). Šis dokumentas pakeitė visą skirsnį „Italija“ anksčiau skelbtame sąrašo. Sąrašas buvo paskelbtas pagal 1973 m. rugpjūčio 16 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2247/73 dėl rūšinių vynų, pagamintų konkrečiuose regionuose, kontrolės 3 straipsnio 2 dalį (OL L 230, 1973, p. 12).

21 — 1989 m. liepos 24 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2392/89 (OL L 332, 1989, p. 13), panaikintas ir pakeistas Reglamentu Nr. 1493/99.

įtraukti į sąrašą, kuris turi būti sudarytas, etiketėje turi būti tokia informacija:

nares, nurodomų <...> Reglamente (EEB) Nr. 2392/89, <...> sąrašą.

- a) geografinio vieneto, kuris yra toje trečiojoje valstybėje, pavadinimas <...>“ (Neoficialus vertimas).

Komisija *Europos Bendrijų oficialiojo leidinio* C serijoje paskelbia geografinių vienetų pavadinimus, apie kuriuos jai buvo pranešta pagal pirmąją pastraipą.

E — Reglamentas Nr. 3201/90

26. Komisijos reglamento Nr. 3201/90, nustatančio išsamias vynu ir vynuogių misų apibūdinimo ir pateikimo taisykles²², 11 straipsnis numato:

2. Importuotų vynu, apibūdinamų nurodant Reglamento (EEB) Nr. 2392/89 26 straipsnio 1 dalyje numatytą geografinę nuorodą, sąrašas yra įtrauktas į II priedą.

„1. Kiekviena valstybė narė gamintoja perduoda Komisijai, kiek tai susiję su pagal Reglamento Nr. 2392/89 2 straipsnio 3 dalies 1 punkto stalo vynus vadinamais <...>

<...>“ (Neoficialus vertimas)

„vino tipico“;

27. Į Komisijai pateiktą geografinių vienetų sąrašą pavadinimas *Friuli* ar *Friulano* nebuvo įtrauktas²³.

— kuo skubiau nuo parengimo, geografinių vienetų, mažesnių už valstybes

28. Pavadinimai „Tokaj ar Tokaji“ buvo įtraukti į Reglamento Nr. 3201/90 II priede išdėstytą sąrašą.

22 — 1990 m. spalio 16 d. Reglamentas (OL L 309, 1990, p. 1), panaikintas ir pakeistas 2002 m. balandžio 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 753/2002, nustatantis tam tikras Tarybos reglamento (EB) Nr. 1493/1999 nuostatų dėl kai kurių vynu sektoriaus produktų aprašymo, pavadinimo, pateikimo ir apsaugos taikymo taisykles (OL L 118, 2002, p. 1).

23 — Žr. sąrašą, paskelbtą OL C 155, 1992, p. 14, iš dalies pakeistą sąrašu, paskelbtu OL C 203, 1993, p. 4.

29. Pagal Reglamento Nr. 3201/90 12 straipsnio 1 dalį:

„1. Vynuogių veislių pavadinimų sinonimų, kuriuos galima vartoti stalo vynams ir rūšiniams vynams (pkr) apibūdinti taikant Reglamento (EEB) Nr. 2392/89 5 straipsnio 1 dalies b punktą ir 14 straipsnio 1 dalies b punktą, sąrašas yra III priede.“ (Neoficialus vertimas)

1. Vynuogių veislių, panaudotų gaminant stalo vynus su geografine nuoroda ir rūšinius vynus (pkr), pavadinimai ar jų sinonimai gali būti nurodomi vyno etiketėse, jeigu:

<...>

30. Reglamento Nr. 3201/90 III priedo sąraše buvo įrašyti pavadinimai „Tocai friulano“ ir jo sinonimas „Tocai italico“, kurių antrasis buvo nurodytas kaip pirmojo „priimtinas sinonimas“.

c) veislės pavadinime ar jų sinonimuose nėra geografinės nuorodos, vartojamos rūšiniam vynui (pkr), stalo vynui ar importuotam vynui, išvardytiems Bendrijos ir trečiųjų šalių sudarytuose susitarimuose, apibūdinti, ir jie, jeigu įrašomas kitas geografinis terminas, etiketėje pateikiami be tokios geografinės nuorodos;

IV — Šiuo metu galiojantys su byla susiję Bendrijos ir nacionalinės teisės aktai

31. Reglamentas Nr. 1493/1999 dėl bendro vyno rinkos organizavimo²⁴ buvo priimtas kodifikuojant ir siekiant supaprastinti pirminius vyno sektorių reglamentuojančius teisės aktus. Reglamentą Nr. 1493/1999 įgyvendina vyno ženklinimo taisyklės nustatantis Komisijos reglamentas Nr. 753/2002²⁵.

<...>

2. Nukrypstant nuo 1 dalies c punkto:

32. Reglamento Nr. 753/2002 19 straipsnis „Vynuogių veislės nuoroda“ numato:

a) veislės pavadinimas ar vienas iš jos sinonimų, kuriame yra ir geografinė

²⁴ — Nurodyta 14 išnašoje.

²⁵ — Nurodyta 22 išnašoje.

nuoroda, gali būti pateikiami vyno su tokia geografinė nuoroda etiketėse;

mint, kad šios veislės „pereinamuoju laikotarpiu iki 2007 m. kovo 31 d. gali būti naudojamos tik Veneto ir Friulio regionų kilmės rūšiniams vynams (pkr)“.

- b) veislės pavadinimai ar jų sinonimai, išvardyti II priede, gali būti vartojami pagal nacionalines ir Bendrijos taisykles, galiojusias iki šio reglamento įsigaliojimo datos.

34. Nagrinėjamuose Italijos teisės aktuose²⁷, remiantis 19 straipsnio 2 dalyje įtvirtintomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis dėl „Tocai friulano“ ir „Tokai italico“, nurodoma, kad apribojimas kilo iš susitarimo tarp Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos. Žinoma, kalbama apie susitarimą dėl vynų pavadinimų.

<...>“

V — Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

33. Iš pradžių į II priedo „Vynuogių veislių pavadinimų ir jų sinonimų, kurie apima geografinės nuorodas ir gali būti nurodyti vynų etiketėse, sąrašą pagal 19 straipsnio 2 dalį“ buvo įtraukti pavadinimai „Tocai friulano“ ir „Tocai italico“, o Italija buvo įrašyta kaip valstybė, galinti naudoti šiuos pavadinimus. Pagal išnašą „Pavadinimas „Tocai friulano“ ir jo sinonimas „Tokai italico“ pereinamuoju laikotarpiu gali būti naudojamas iki jo pabaigos – 2007 m. kovo 31 dienos“. Minėtas priedas po 2004 m. plėtros buvo pakeistas²⁶. Šiuo metu sąrašas apima 122 vynuogių veisles, įskaitant ir „Tocai friulano“ bei „Tocai italico“, pažy-

35. Pastebėtina, kad vynuogių veislė „Tocai friulano“ buvo tradiciškai auginama autonominiame Friulio-Venecijos Džulijos regione.

36. Šiame regione buvo pripažinta keletas rūšinių vynų (pkr), įskaitant „Colli orientali de Friuli“, „Friuli aquilaea“, „Friuli grave“, „Friuli latisana“ ir „Isonzo“ arba „Isonzo de Friuli“. Šie vynai gali būti gaminami iš daugelio vynuogių veislių, įskaitant „Tocai friulano“, kuri naudojama balto sausojo vyno gamybai.

26 — Žr. 2004 m. rugpjūčio 9 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1429/2004 (OL L 263, 2004, p. 11).

27 — Nurodyta 3 išnašoje.

37. Ieškovai pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ginčydamį nacionalinę teisę tiek, kiek pagal Susitarimą dėl vynų pavadinimų nukrypti leidžianti nuostata dėl „Tocai friulano“ ir „Tocai italico“ pavadinimų naudojimo netenka galios nuo 2007 m. kovo 31 dienos.

38. Ieškovai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme įrodinėjo, kad Susitarimas dėl vynų pavadinimų yra neteisėtas dėl keleto priežasčių.

39. Todėl teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar 1991 m. gruodžio 16 d. sudaryta Europos susitarimas, steigiantis asociaciją tarp Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Vengrijos Respublikos (OL L 347, 1993), yra tinkamas ir pakankamas teisinis pagrindas suteikti Europos bendrijai įgaliojimus sudaryti 1993 m. lapkričio 29 d. Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimą dėl abipusės vynų pavadinimų apsaugos ir kontrolės (OL L 337, 1993), sudarytą 1993 m. lapkričio 29 d.; būtent šis klausimas kyla atsižvelgiant į Bendrosios deklaracijos Nr. 13 65 straipsnio 1 dalį ir į 1991 m. Europos sutarties dėl galimo

valstybių narių suvereniteto ir kompetencijos išsaugojimo naudojant nacionalines geografines nuorodas žemės ūkio ir maisto produktams, įskaitant vyną, ribojant šioje srityje bet koki suvereniteto ir kompetencijos perdavimą Europos bendrijai, XIII priedą (3, 4 ir 5 punktai)?

2) Ar, atsižvelgiant į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo nuomonę 1/94 dėl išimtinės EB kompetencijos, 1993 m. lapkričio 29 d. Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimas dėl abipusės vynų pavadinimų apsaugos ir kontrolės (OL L 347, 1993), reglamentuojantis geografinių nuorodų, patenkančių į pramoninės ir prekybos nuosavybės sritį, apsaugą, pripažintinas negaliojančiu ir netaikytinu Bendrijos teisės sistemoje, nes Europos bendrijos valstybės narės šio susitarimo atskirai neratifikavo?

3) Tuo atveju, jei visas 1993 m. Bendrijos susitarimas (OL L 347, 1993) būtų pripažintas teisėtu bei taikytinu, ar galima pripažinti dėl šalims pasikeitus laiškais sudarant susitarimą (jie yra pridėti prie Susitarimo) atsiradusį draudimą Italijoje naudoti pavadinimą „Tocai“ po 2007 m. negaliojančiu ir

netaikytinu kaip prieštaraujančiu šiame 1993 m. susitarime numatyti homoniminių pavadinimų naudojimo tvarkai (žr. 4 straipsnio 5 dalį ir prie susitarimo pridėtą protokolą)?

nuostatos, reglamentuojančios homoniminių vynu pavadinimų naudojimą, yra taikytinos vietoj 1993 m. Bendrijos susitarimo, atsižvelgiant į tai, kad abiejų susitarimų šalys yra tos pačios?

- 4) Ar galima pripažinti, kad prie 1993 m. susitarimo (OL L 347, 1993) pridėta antroji bendroji deklaracija, iš kurios matyti, kad derybų metu Susitariančio-sios Šalys nežinojo apie egzistuojančius Europos ir Vengrijos vynu homonimini-us pavadinimus, yra aiškiai klaidinanti (atsižvelgiant į tai, kad Italijos ir Veng-rijos vynu pavadinimai „Tocai“ egzista-vo bei koegzistavo šimtmečius, oficialiai buvo pripažinti 1948 m. sudarytoje Italijos Respublikos ir Vengrijos Res-publikos sutartyje ir neseniai buvo perkelti į Bendrijos teisės aktus) ir dėl to 1993 m. susitarimo dalis, pagal kurią draudžiama naudoti nuorodą „Tocai“ Italijoje, negalioja pagal Vienos konven-cijos dėl tarptautinių sutarčių teisės 48 straipsnį?
- 6) Ar tuo atveju, kai dviejų skirtingų vynu, gaminamų valstybėse, esančiose TRIPS (sutarties) šalimis, rūšių pavadinimai yra homoniminiai (ir kai homonimiškumas susijęs su abiejose sutarties šalyse nau-dojamais geografiniais pavadinimais, ir kai vienoje Susitariančiojoje Šalyje nau-dojama geografinė nuoroda, o kitoje Susitariančiojoje Šalyje homoniminis pavadinimas skirtas apibūdinti tradiciš-kai auginamo vynuogyno pavadinimą), Pasaulio prekybos organizacijos steigi-mo sutarties, t. y. TRIPS sutarties, įsigaliojusios 1996 m. sausio 1 d., 1C priedo II dalies 3 skyriaus 22–24 straipsnius reikia aiškinti taip, kad kiekvienas šių pavadinimų gali būti ir toliau naudojamas, jeigu praeityje atitinkami gamintojai juos naudojo arba sąžiningai, arba ne mažiau nei dešimt metų iki 1994 m. balandžio 15 d. (TRIPS (sutarties) 24 straipsnio 4 dalis) ir jeigu juose yra aiškiai nurodoma vyno kilmės valstybė, regionas arba vietovė neklaidi-nant vartotojų?
- 5) Ar, remiantis Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės 59 straipsniu, Sutartį dėl intelektinės nuosavybės tei-sių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS) (OL L 336, 1994), sudarytą Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ir įsigaliojusią 1996 m. sausio 1 d., t. y. po to, kai įsigaliojo 1993 m. Bendrijos susitarimas (OL L 347, 1993), reikia aiškinti taip, kad kolizijos atveju jos

7) Ar Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Pirmajame protokole <...> įtvirtinta teisė į nuosavybę, kuri atkarta ir 2000 m. (gruodžio) 7 d. Nioje paskelbtoje Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, apima ir vynu kilmės pavadinimų intelektualinę nuosavybę ir naudojimąsi ja ir ar dėl to šiame tekste įtvirtintas principas draudžia taikyti laiškuose, kuriais buvo pasikeista, esantį susitarimą, pridėtą prie Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarimo dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės (OL L 347, 1993), nors jis nėra įtrauktas į šio susitarimo tekstą, ir kuriuo remiantis atitinkamiems Friulio-Venecijos Džulijos regiono ūkio subjektams draudžiama naudoti pavadinimą „Tocai friulano“, ypač atsižvelgiant į tai, kad Friulio eksproprijuotiems vynuogių augintojams visiškai neatlyginama žala, nėra remiamasi ekspropriaciją pateisinančiu bendruoju interesu ir nesilaikoma proporcingumo principo?

čios, kad pavadinimas „Tocai friulano“ negali būti naudojamas po 2007 m. kovo 31 d. (19 straipsnio 2 dalis), yra negaliojančios arba bent jau netaikytinos?”

40. Ieškovai, Italijos vyriausybė, Taryba ir Komisija pateikė pastabas, visi kartu su Vengrijos vyriausybe buvo atstovaujami Teisingumo Teismo posėdyje.

41. Ieškovai ir Italijos vyriausybė papildomai raštu atsakė į Teisingumo Teismo prašymą pareikšti nuomonę dėl Tarybos ir Komisijos pastabų, kad pavadinimas „Tokai friulano“ ir jo sinonimas „Tocai italico“ nėra ir niekada nebuvo geografinė nuoroda, o nurodo vynuodžio arba vynuogių veislę.

8) Jeigu pirmesniuose klausimuose nurodyta apimtimi pripažįstamas Bendrijos teisės nuostatų, esančių 1993 m. lapkričio 29 d. Europos Bendrijos ir Vengrijos Respublikos susitarime dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės (OL L 347, 1993), ir (arba) prie šio Susitarimo pridėtų laiškų, kuriais buvo pasikeista, neteisėtumas, ar Reglamentas (EB) Nr. 753/2002 nuostatos, numatan-

VI — Pirmasis klausimas

42. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmuoju klausimu klausia, ar Asociacijos susitarimas suteikė Bendrijai įgaliojimus sudaryti Susitarimą dėl vynu pavadinimų.

43. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Bendrijos įgaliojimai priimti tarptautinius įsipareigojimus gali būti ne tik tiesiogiai, bet ir netiesiogiai kildinami iš konkrečių Sutarties nuostatų²⁸.

44. Todėl aišku, kad Bendrijos įgaliojimai sudaryti Susitarimą dėl vynų pavadinimų negali būti kildinami iš Asociacijos susitarimo.

45. Be to, EB 133 straipsnis aiškiai suteikia Bendrijai įgaliojimus įgyvendinti bendrosios prekybos politiką. Tarybos sprendimo 93/724 preambulėje numatyta, kad sprendimas priimamas remiantis EB 133 straipsniu. 1 straipsnyje nurodyta, jog Susitarimas dėl vynų pavadinimų kartu su protokolu, laiškais, kuriais buvo pasikeista, ir su jais susijusios deklaracijos „yra patvirtinami Bendrijos vardu“. Todėl akivaizdu, kad pagal Bendrijos teisę Susitarimas dėl vynų pavadinimų buvo tinkamai patvirtintas pagal Sutartį. Anot Tarybos ir Komisijos, susitarimo teisinis pagrindas nurodytas sprendimo, kuriuo nagrinėjamas susitarimas buvo sudarytas ir patvirtintas, preambulėje. Asociacijos susitarimas sprendime nėra nurodomas kaip teisinis pagrindas. Nors Asociacijos susitarimas minimas Susitarimo dėl vynų pavadinimų preambulėje, tarptautinės sutarties kon-

statuojamosios dalys negali nurodyti teisinio pagrindo pagal kiekvienos Susitariančiosios Šalies teisės sistemą. Bendrijos teisės sistemoje toks teisinis pagrindas nustatomas suderinus susitarimo tekstą ir atsižvelgiant į jo objektą bei turinį. Nuoroda į Asociacijos susitarimą Susitarimo dėl vynų pavadinimų preambulėje paprasčiausiai nukreipia į šio susitarimo politinį bei teisinį kontekstą.

46. Ieškovai ir Italijos vyriausybė teigia, kad vyno geografinės nuorodos patenka į intelektinės nuosavybės sritį, todėl valstybės narės turėjo išimtinę kompetenciją tiek, kiek Susitarimas dėl vynų pavadinimų buvo susijęs su intelektinės nuosavybės teise – žr. Asociacijos susitarimo XIII priedą²⁹. Todėl Bendrija neturėjo įgaliojimų sudaryti Susitarimo dėl vynų pavadinimų.

47. Šį argumentą tikslinga nagrinėti atsakant į antrąjį klausimą.

28 — Žr., pavyzdžiui, 1996 m. kovo 28 d. Nuomonę 2/94, pareiktą pagal EB sutarties 228 straipsnio 6 dalį (Rink. p. I-1759, 26 punktą).

29 — Žr. 6 punktą.

VII — Antras klausimas

48. Antruoju klausimu prašymą priimti pre-judicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar, atsižvelgiant į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo nuomonę 1/94³⁰ dėl išimtinės Europos bendrijos kompetencijos, Susitarimas dėl vynų pavadinimų yra negaliojantis ir netaikytinas Bendrijos teisės sistemoje dėl to, kad šio susitarimo neratifikavo atskiros Europos bendrijos valstybės narės. Kitaip tariant, klausama, ar Bendrija turėjo išimtinę kompetenciją sudaryti Susitarimą dėl vynų pavadinimų, ar tinkamai įvertinus Susitarimą jis laikytinas mišriu susitarimu, kurio šalys turėjo būti tiek Bendrija, tiek ir valstybės narės.

49. Neginčytina, kad Bendrija turi išimtinę kompetenciją, kai ją aiškiai suteikia Sutartis arba kai Bendrija, siekdama įgyvendinti Sutartyje numatytą bendrą politiką, priima nuostatas, nustatančias bendrąsias taisykles³¹.

50. Remdamasis dviem pagrindais, Teisingumo Teismas nuomonėje 1/94 padarė išvadą, kad Bendrija ir valstybės narės dalijasi kompetencija sudaryti TRIPS sutartį. Pirma,

išskyrus nuostatas dėl draudimo išleisti į laisvą apyvartą suklastotas prekes, TRIPS sutartis nepatenka į bendros prekybos politikos sritį, kurioje išimtinę kompetenciją Bendrijai suteikia EB 133 straipsnis. Antra, TRIPS sutartyje numatytų tam tikrų sričių derinimas Bendrijos lygiu yra tik dalinis, o kitose srityse apskritai nėra derinimo³².

51. Ieškovai ir Italijos vyriausybė nurodo, kad Sutartyje nėra nuostatos, numatančios išimtinę kompetenciją intelektinės nuosavybės srityje, ir kad derybų dėl Susitarimo dėl vynų pavadinimų metu nebuvo Bendrijos nuostatų, taikomų intelektinės nuosavybės teisės srityje nacionalinės teisės reguliuojamų geografinių vynų pavadinimų atžvilgiu — pagal Bendrijos teisės aktus vyno sektoriuje buvo pripažįstami tik valstybėse narėse įregistruoti pavadinimai.

52. Šios šalys ne tik nurodo, jog Bendrija neturi išimtinės kompetencijos, bet ir tvirtina, kad valstybės narės turi išimtinę kompetenciją intelektinės nuosavybės srityje. Grįsdamos savo nuomonę jos remiasi Asociacijos

30 — 1994 m. lapkričio 15 d. Nuomonė, pareikšta pagal EB sutarties 228 straipsnio 6 dalį (Rink. p. I-5267).

31 — 1971 m. kovo 31 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą*, vadinamas „AETR“ (22/70, Rink. p. 263, 16 ir 17 punktai).

32 — Nuomonės 1/94 71, 103 ir 105 punktai.

susitarimo XIII priedu, kuriame numatyta, kad šio priedo nuostatos neturi įtakos Bendrijos ir jos valstybių narių kompetencijai intelektualinės nuosavybės srityje.

aiškiai nurodyta, kad importuojami vynai gali būti „abipusių susitarimų pagrindu kontroliuojami ir apsaugoti, kaip tai numatyta (Reglamento (EEB) Nr. 823/87 15 straipsnyje) rūšiniams vynams (pkr)“.

53. Nemanau, kad Italijos vyriausybės pateiktas argumentas, grindžiamas Asociacijos susitarimo XIII priedu, yra įtikinamas, nes Teisingumo Teismo nebuvo klausama dėl Asociacijos susitarimo statuso, ir bet kuriuo atveju XIII priedo formuluotė nėra dviprasmiška.

54. Susitarimo dėl vynų pavadinimų 1 straipsnis numato, kad šalys „abipusiškumo pagrindu įsipareigoja šiame Susitarime numatytomis sąlygomis saugoti ir kontroliuoti Bendrijos ir Vengrijos kilmės vynų pavadinimus“.

55. Akivaizdu, kad, kaip teigia Taryba bei Komisija, Susitarimo dėl vynų pavadinimų sudarymo metu vynų pavadinimų apsauga ir kontrolė – vienintelis nagrinėtinas intelektualinės nuosavybės teisės aspektas šioje byloje – buvo išsamiai reguliuojamas Bendrijos lygiu, o 16–33 punktuose nurodomi teisės aktai yra tik „ledkalnio viršūnė“, todėl jis priskirtinas išimtinę Bendrijos kompetencijai. Iš tikrųjų Reglamento Nr. 822/87 63 straipsnyje yra

56. Be to, Sprendimo Nr. 93/724 preambuloje teigiama, kad Susitarimas dėl vynų pavadinimų „padės padidinti nesąžiningos konkurencijos prekyboje pašalinimo priemonių veiksmingumą, užtikrinti didesnę vartotojų apsaugos mastą ir skatinti Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybą vynu“, o taip pat kad „Susitarimo nuostatos tiesiogiai susijusios su bendrosios prekybos ir žemės ūkio politikos priemonėmis“³³. Teisingumo Teismas nuomonėje 1/94 patvirtino, kad susitarimų dėl vynų tarp Bendrijos ir atitinkamai Austrijos Respublikos ir Australijos Sandraugos, kurie iš esmės atitinka šioje byloje nagrinėjamą Susitarimą dėl vynų pavadinimų, sudarymas pateko į Bendrijos išimtinę kompetenciją, ir buvo tinkamai remiamasi EB 133 straipsniu, „nes (jų) nuostatos yra tiesiogiai susijusios su bendrosios žemės ūkio politikos priemonėmis, o būtent – su Bendrijos teisės aktais vyno sektoriuje“³⁴.

33 – Pirmą ir trečią konstatuojamosios dalys.

34 – 69 ir 70 punktai.

57. Galiausia pažymėtina, kad Italijos vyriausybė savo atsakyme į Teisingumo Teismo klausimą nurodo, jog nuo Vengrijos įstojimo 2004 m. gegužės mėn. joje vyno sektorių reguliuoja tik Bendrijos teisės aktai. Tačiau, kaip buvo nurodyta, toks išimtinis reguliavimas sąlygoja ir Bendrijos išimtinę kompetenciją šiame sektoriuje. Kadangi tokio reguliavimo apimtis iš esmės nesiskyrė prieš minėtą datą ir po jos, toks patvirtinimas reiškia pripažinimą, kad Susitarimo dėl vynų pavadinimų sudarymo metu Bendrija taip pat turėjo išimtinę kompetenciją.

rimui. Todėl kolizijos tarp sutarties ir jos priedų atveju priedai netaikomi.

60. Nepaisant to, kiek yra pagrįstas šis bendro pobūdžio teiginys, šioje byloje yra svarbu tik tada, kai tarp atitinkamų nuostatų iš tiesų yra kolizija.

VIII — Trečiasis klausimas

58. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia: jeigu visas Susitarimas dėl vynų pavadinimų būtų pripažintas teisėtu ir taikytinu, ar draudimas nuo 2007 m. Italijoje naudoti nuorodą „Tocai“, išplaukiantis iš šalių laiškų, kuriais jos pasikeitė, (pridėtais prie Susitarimo), yra negaliojantis ir netaikytinas kaip prieštaraujantis to paties Susitarimo 4 straipsnio 5 dalyje numatyta homoniminių nuorodų naudojimo tvarkai.

61. Susitarimo dėl vynų pavadinimų 4 straipsnio 5 dalis reglamentuoja „homoniminių arba tapačių geografinių nuorodų“ atvejus. Susitarimo 2 straipsnio 2 dalis apibrėžia „geografinę nuorodą“ kaip „nuorodą, įskaitant „kilmės vietos pavadinimą“, kuri Susitariančiosios Šalies įstatymuose ir kituose teisės aktuose pripažįstama apibūdinant ir pateikiant iš Susitariančiosios Šalies teritorijos arba toje teritorijoje esančio regiono ar vietovės kilusį vyną, jeigu atitinkama vyno kokybė, reputacija ar kita savybė yra iš esmės priskiriama jo geografiniai kilmei“.

59. Ieškovai teigia, kad susitarimo priedų nuostatos negali daryti įtakos pačiam susita-

62. Todėl pavadinimas „Tokai friulano“ patenka į Susitarimo dėl vynų pavadinimų 4 straipsnio 5 dalies taikymo sritį tik tuo atveju, jei pagal Bendrijos teisės aktus jis pripažįstamas geografinė nuoroda, kaip tai nurodyta pirmesniame punkte.

63. Akivaizdu, jog šiuo atveju taip nėra. Atitinkamu būdai reikšmingu laikotarpiu šis pavadinimas buvo pripažįstamas kaip vynuogių veislė, o ne kaip rūšinis vynu (pkr) Reglamento Nr. 823/87³⁵ prasme, kuris Bendrijos teisėje atitiko vynu geografinę nuorodą³⁶. Be to, nėra įrodymų, kad kokybė, reputacija ar kiti vynu, gaminamo iš tos vynuogių veislės, ypatumai iš esmės priskirtini jo geografinės kilmės vietai.

64. Konkrečiai kalbant, 4 straipsnio 5 dalies a punktas taikytinas nuorodoms, kurios „saugomos pagal Susitarimą“. 4 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad Bendrijos kilmės vynu atžvilgiu saugomi „priede nurodyti geografinės nuorodos ir tradicinės frazės“. Prie Susitarimo dėl vynu pavadinimų pridėjame priede, pateikiamame Italijos kilmės vynu sąrašą, pavadinimai „Tocai friulano“ ar „Tocai italico“ nėra minimi.

65. Atsakydami į Teisingumo Teismo prašymą pateikti nuomonę, ar „Tocai friulano“ yra geografinė nuoroda, ar vynuogių veislė, ieškovai ir Italijos vyriausybė remiasi Regla-

mento Nr. 823/87³⁷ 15 straipsnio 4 dalimi, kuri leidžia valstybėms narėms konkretaus regiono pavadinimą pateikti kartu su vynuogių veislės pavadinimu, ir tvirtina, jog būtent taip nutiko ir „Tocai friulano“ pavadinimo atveju.

66. Vis dėlto, mano manymu, 15 straipsnio 4 dalis nenumato daugiau nei tai, kad valstybės narės gali leisti naudoti konkretaus regiono ir vynuogių veislės derinį. Tam tikrose vynuogynų vietovėse ši praktika yra paplitusi, pavyzdžiui, *Elzase Pinot gris*³⁸, *Valle d'Aosta Pinot nero* arba *Moselle Luxembourgioise Riesling*. Susitarimo dėl vynu pavadinimų prasme pavadinimų derinys ar vynuogių veislės pavadinimas netampa geografinė nuoroda.

67. Todėl nėra neatitikties tarp draudimo, kylančio iš laiškų, kuriais buvo pasikeista, ir taisyklių, reguliuojančių hononimines geografines nuorodas pagal Susitarimo dėl vynu pavadinimų 4 straipsnio 5 dalį.

35 — Žr. 20, 22 ir 27 punktus.

36 — 1992 m. liepos 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2081/92 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos (OL L 208, 1992, p. 1), netaikytinas vynu produktams, žr. 1 straipsnio 1 dalį.

37 — Išdėstyta 23 punkte.

38 — „Tokay“, kuris yra, Elzaso vynuogių veislės *Pinot gris* pavadinimo sinonimas, taikomi laiškai, kuriais pasikeitė Bendrija ir Vengrija, kurie numato analogišką pereinamąjį laikotarpį draudimui naudoti šį pavadinimą (OL L 337, 1993, p. 167).

IX — Ketvirtasis klausimas

68. Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar galima pripažinti, kad prie Susitarimo dėl vynų pavadinimų pridėta Bendroji deklaracija³⁹, iš kurios matyti, kad derybų metu Susitariančiosios Šalys nežinojo apie homoniminių Europos ir Vengrijos vynų pavadinimų naudojimą, yra aiškiai klaidinanti (atsižvelgiant į tai, kad Italijos ir Vengrijos vynų pavadinimai „Tocai“ koegzistavo šimtmečius, oficialiai buvo pripažinti 1948 m. sudarytame susitarime tarp Italijos Respublikos ir Vengrijos Respublikos ir neseniai buvo perkelti į Bendrijos teisės aktus) ir dėl to Susitarimo dėl vynų pavadinimų dalis, pagal kurią Italijoje draudžiama naudoti nuorodą „Tocai“, negalioja pagal Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių⁴⁰ 48 straipsnį.

69. Vienos konvencijos 48 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybė, siekdama, kad jos sutikimas laikyti sutartį įpareigojančia būtų pripažintas negaliojančiu, gali remtis klaida sutartyje, jei ta klaida susijusi su faktu ar situacija, kuriuos ta valstybė manė egzistuojant sutarties sudary-

mo metu ir dėl kurių iš esmės ji ir sutiko laikyti sutartį įpareigojančia“.

70. Ieškovai ir Italijos vyriausybė teigia, kad laiškais buvo pasikeista dėl to meto klaidingo faktų aiškinimo, o būtent – neginčijamo, taikaus ir ilgalaikio dviejų pavadinimų naudojimo. Todėl pagal Vienos konvencijos 48 straipsnį priedai, draudžiantys naudoti šiuos pavadinimus, yra netaikytini.

71. Bendrosios deklaracijos 1 dalis nurodo:

„Dėl 4 straipsnio 5 dalies a punkto Susitariančiosios Šalys pripažino, kad derybų metu jos nežinojo nė vieno specifinio atvejo, kai nurodytos nuostatos galėjo būti taikomos.“

72. Priežastis, kodėl, mano nuomone, 4 straipsnio 5 dalis nėra taikytina šioms bylos aplinkybėms, nurodyta nagrinėjant trečiąjį klausimą⁴¹.

39 — Žr. 15 punktą.

40 — 1969 m. gegužės 23 d. priimta Vienos konvencija įsigaliojo 1980 m. sausio 27 d. (UNTS Nr. 1155, p. 331).

41 — Žr. 61 ir 64 punktus.

73. Dėl tų pačių priežasčių Bendroji deklaracija neturi būti klaidinanti.

76. Vienos konvencijos 59 straipsnio 1 dalis numato:

74. Bet kuriuo atveju Vengrijos vyriausybė per Teisingumo Teismo posėdį nurodė, kad Vienos konvencija gali remtis tik nagrinėjamo susitarimo šalys.

„Sutartis laikoma nutraukta, jei visos jos šalys sudaro vėlesnę sutartį dėl to paties dalyko ir:

- a) iš šios vėlesnės sutarties yra aišku arba yra kitaip nustatyta, jog šalys norėjo, kad tą dalyką reguliuotų vėlesnė sutartis, arba

X — Penktasis ir šeštasis klausimai

75. Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar, atsižvelgiant į Vienos konvencijos 59 straipsnį, TRIPS sutarties⁴² nuostatos, reglamentuojančios homoniminių vynu pavadinimų naudojimą, taikytinos vietoj Susitarimo dėl vynu pavadinimų jų kolizijos atveju, jeigu abiejų susitarimų šalys yra tos pačios, ir atsižvelgiant į tai, kad TRIPS sutartis įsigaliojo 1996 m. sausio 1 d., t. y. po Susitarimo dėl vynu pavadinimų sudarymo.

- b) vėlesnės sutarties nuostatos nesutampa su ankstesnės sutarties nuostatomis, ir dėl to šios dvi sutartys negali būti taikomos vienu metu.“

77. Kadangi nacionalinis teismo klausimas kyla tik darant prielaidą, jog būtų reikšmingos TRIPS sutarties nuostatos nesuderinamos su Susitarimu dėl vynu pavadinimų, tikslinga pritarti Komisijos nuomonei ir pirmiausia išnagrinėti šį aspektą, kuris yra šeštojo klausimo dalykas.

42 — Nurodyta 4 išnašoje.

78. Minėtu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar dviejų homoniminių pavadinimų, naudojamų dviem skirtingiems vynams (esant klausime išsamiai nurodytoms aplinkybėms, kaip nurodyta pirmiau) atveju iš TRIPS sutarties 22–24 straipsnių matyti, kad šie du pavadinimai gali būti ir toliau naudojami, jeigu praeityje gamintojai juos naudojo arba sąžiningai, arba ne mažiau nei dešimt metų iki 1994 m. balandžio 15 d. (TRIPS sutarties 24 straipsnio 4 dalis) ir jeigu juose aiškiai, neklaidinant vartotojų, nurodoma saugomo vyno kilmės šalis, regionas ar vietovė.

79. TRIPS sutarties 22–24 straipsniai sudaro šios sutarties II dalies („Intelektinės nuosavybės teisių, jų apimtys ir naudojimo standartai“) 3 skyrių („Geografinės nuorodos“).

80. TRIPS sutarties 22 straipsnis numato:

„1. Šioje sutartyje geografinės nuorodos yra nuorodos, iš kurių galima nustatyti, ar prekė yra kilusi iš valstybės narės teritorijos, ar iš tos teritorijos rajono ar vietovės, kai tos prekės kokybė, reputacija ar kiti ypatumai iš esmės yra priskirtini jos geografinės kilmės vietai.“

81. 23 straipsnis numato:

„1. Kiekviena valstybė narė numato suinteresuotosioms šalims teisėtas priemones, kad išvengtų vynus identifikuojančios geografinės nuorodos naudojimo vynams, kilusiems ne iš tos vietovės, kuri nurodyta minimoje geografinėje nuorodoje, arba stiprius alkoholinius gėrimus identifikuojančios geografinės nuorodos naudojimo stipriems alkoholiniams gėrimams, kilusiems ne iš tos vietovės, kuri nurodyta minimoje geografinėje nuorodoje, net jeigu tikroji prekių kilmė yra nurodyta arba geografinė nuoroda yra naudojama vertime, arba kartu vartojami tokie žodžiai kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar pan.

<...>

3. Jei vynų geografinės nuorodos homoniminės, tai apsauga turi būti teikiama kiekvienai nuorodai <...>. Kiekviena valstybė narė nustato praktines sąlygas, pagal kurias viena nuo kitos bus atskiriamos homoniminės nuorodos, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti teisingą režimą atitinkamiems gamintojams ir į tai, kad nebūtų klaidinami vartotojai.

<...>”

82. 24 straipsnis numato:

niams, kurių atitinkama nuoroda yra identiška įprastiniam vynuogių veislės, augančios tos valstybės narės teritorijoje, pavadinimui PPO sutarties įsigaliojimo dieną.

„1. Valstybės narės sutaria pradėti derybas, skirtas didinti atskirų geografinių nuorodų apsaugą pagal 23 straipsnį.

<...>“.

<...>

4. Jokios šio skyriaus nuostatos nedraudžia valstybei narei toliau ar panašiai naudoti kitos valstybės narės atitinkamas vynu ar stiprių alkoholinių gėrimų geografinės nuorodas, kurias prekės ar paslaugoms taiko kurie nors jos nacionaliniai subjektai ar nuolatiniai gyventojai, kurie tos valstybės narės teritorijoje tų pačių ar susijusių prekių ar paslaugų atžvilgiu nenutrūkstamai naudojo tą geografinę nuorodą arba a) ne mažiau kaip 10 metų iki 1994 metų balandžio 15 d., arba b) sąžiningai iki tos dienos.

<...>

6. <...> Jokios šio skyriaus nuostatos nereikalauja iš valstybės narės taikyti savo nuostatas kurios nors kitos valstybės narės geografinės nuorodos atžvilgiu vyno gami-

83. Ieškovai ir Italijos vyriausybė teigia, kad šiuo metu TRIPS sutarties nuostatos dėl homoniminių vyno pavadinimų taikytinos Bendrijai, valstybėms narėms ir kitoms Susitariančiosioms Šalims ir reikalauja saugoti tokius pavadinimus, jeigu jie naudojami techniškai teisingai ir sąžiningai. 23 straipsnis apsaugo suinteresuotųjų šalių teisę toliau naudoti homonimines geografinės nuorodas, o 24 straipsnio 4 dalis suteikia valstybėms narėms teisę reguliuoti geografinių nuorodų sąžiningą naudojimą, trukusį 10 metų iki 1994 m. balandžio 15 dienos. Šios nuostatos nesuderinamos su draudimu naudoti pavadinimą „Tocai friulano“, kylančiu iš Susitarimo dėl vynu pavadinimų priedų, todėl jis negali būti laikomas teisėtu.

84. Savo atsakymuose į Teisingumo Teismo klausimą ieškovai ir Italijos vyriausybė taip pat nurodo, kad TRIPS sutarties 24 straipsnio 6 dalis aiškiai sulygina „geografinę nuorodą“ ir „vynuogių veislės pavadinimą“, todėl už-

kerta kelią Vengrijai, remiantis geografinė nuoroda „Tokaj“, uždrausti naudoti pavadinimą „Tocai friulano“.

rajo ar vietovės, kai tos prekės kokybė, reputacija ar kiti ypatumai iš esmės yra priskirtini jos geografinės kilmės vietai. Pastebėtina, jog nėra nuorodų į tai, kad ypatinga kokybė, reputacija ar kiti vyno, gaminamo nagrinėjamame regione iš „Tocai friulano“ vynuogių, ypatumai iš esmės yra priskirtini jo geografinės kilmės vietai. Todėl, mano manymu, 23 straipsnio 3 dalis yra netaikytina.

85. Aš nesutinku su šiais teiginiais.

86. 23 straipsnio 1 dalis aiškiai įpareigoja valstybes nares apsaugoti geografines nuorodas, apibūdinančias vynus, nuo jų naudojimo vynams, kilusiems ne iš geografinėje nuorodoje minimos vietovės. Todėl nereikia įrodyti, kad egzistuoja galimybė suklysti arba būti suklaidintam. Nėra ginčijama, kad TRIPS sutarties prasme „Tokaj“ yra geografinė nuoroda. Todėl 23 straipsnio 1 dalis *prima facie* reikalauja, kad valstybės narės apsaugotų šią nuorodą nuo naudojimo vynams, kurie nėra kilę iš Tokaj regiono.

88. Dėl tų pačių priežasčių 24 straipsnio 4 dalis, leidžianti valstybėms narėms reguliuoti nenutrūkstamą sąžiningą geografinių nuorodų naudojimą, esant tam tikroms sąlygoms, negali būti taikoma nenutrūkstamam pavadinimo „Tokai friulano“ naudojimui.

87. 23 straipsnio 3 dalis nustato pagal 23 straipsnio 1 dalį reikalaujamos apsaugos bendrą pobūdį dviejų homoniminių nuorodų atveju⁴³. TRIPS sutarties prasme „geografinė nuoroda“ yra apibrėžiama kaip nuoroda, iš kurios galima nustatyti, ar prekė yra kilusi iš valstybės narės teritorijos, ar iš tos teritorijos

89. Galiausia 24 straipsnio 6 dalis numato valstybių narių teisę, o ne pareigą leisti naudoti vynuogių veislės pavadinimą, kuris tapatus kitos valstybės narės geografinėi nuorodai. Akivaizdu, kad Bendrija, sudarydama dvišalį susitarimą su Vengrija, atsisakė šios galimybės nuo 2007 m. kovo pabaigos. Tokią galimybę aiškiai numato 24 straipsnio 1 dalis, ir, kaip jau buvo aptarta nagrinėjant pirmus du klausimus, tai yra Bendrijos išimtinė kompetencija.

43 — Derybų metu naudotas *Rioja* pavyzdys; tai regionas Ispanijoje ir Argentinoje, kuriame gaminamas vynas: žr. C. M. Correa ir A. A. Yusef „Intellectual Property and International Trade“ (1998), p. 176.

90. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, nemanau, kad su byla susijusios TRIPS sutarties nuostatos yra nesuderinamos su Susitarimu dėl vynų pavadinimų, todėl Vienos konvencijos 59 straipsnis šiuo atveju nėra taikytinas.

92. Europos žmogaus teisių konvencijos Pirmojo protokolo 1 straipsnio 1 dalis numato:

„Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę netrukdomas naudotis savo nuosavybe. Iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė, išskyrus tuos atvejus, kai tai yra būtina dėl visuomenės interesų ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis bendraisiais tarptautinės teisės principais.“

XI — Septintasis klausimas

91. Septintuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Europos žmogaus teisių konvencijos Pirmojo protokolo⁴⁴ 1 straipsnyje numatyta teisė į nuosavybę, kuri atkartota Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos⁴⁵ 17 straipsnyje, taip pat apima ir vynų kilmės pavadinimų intelektinę nuosavybę ir šių pavadinimų naudojimą ir dėl to draudžia taikyti Susitarimą, esantį laiškuose, kuriais buvo pasikeista, pagal kurį Friulio-Venecijos Džulijos vyno gamintojams draudžiama naudoti pavadinimą „Tocai friulano“, ypač atsižvelgiant į tai, kad šiems vyno gamintojams nėra atlyginama žala, ekspropriacijos nepateisina bendrasis interesas ir aiškiai pažeidžiamas proporcingumo principas.

93. Nors šioje nuostatoje nėra minima kompensacija, visuotinai pripažinta, kad reikia laikytis bendrųjų tarptautinės teisės principų, o tai nuosavybės teisių atėmimo atveju reiškia, kad turėtų būti suteikta teisė gauti kompensaciją.

94. Chartijos 17 straipsnis „Teisė į nuosavybę“ nurodo:

„1. Kiekvienas turi teisę valdyti teisėtai įgytą nuosavybę, ja naudotis, disponuoti ir palikti paveldėtojams. Nuosavybė negali būti atimta, išskyrus atvejus, kai tai yra būtina dėl visuomenės poreikių ir tik įstatymo nustatytais atvejais bei sąlygomis laiku ir teisingai atlyginant. Nuosavybės naudojimą gali reglamentuoti įstatymai, kiek tai yra būtina atsižvelgiant į bendruosius interesus.

44 — Nurodyta 5 išnašoje.

45 — Nurodyta 6 išnašoje.

2. Intelektinė nuosavybė turi būti saugoma.“

tęsti verslą, o jos atėmimas sukelia neigiamų pasekmių restorano reputacijai bei vertei. Todėl Teismas nusprendė, jog tokiomis bylos aplinkybėmis licencijos atėmimas apribojo restorano valdytojo teisę „netrukdomai naudotis (savo) nuosavybe“ (nors ir pripažinus, kad apribojimas buvo teisėtas, proporcingas ir vykdomas atsižvelgiant į bendrąjį interesą)⁴⁷.

95. Ieškovai teigia, jog Italijos vyno gamintojų teisė naudoti pavadinimą „Tocai friulano“ Protokolo prasme yra „nuosavybė“, kuri yra savarankiška sąvoka ir neapsiriboja vien kilnojamaisiais daiktais. Per Teisingumo Teismo posėdį Italijos vyriausybė patvirtino, kad teisė naudoti konkrečios vynuogių veislės pavadinimą yra turtinė. Taryba ir Komisija teigia, kad ši byla nėra susijusi su teise į nuosavybę Konvencijos ar Chartijos požiūriu, nes netgi intelektinės nuosavybės prasme – terminai „Tocai friulano“ ir „Tocai italico“ nėra geografinės nuorodos, o tik vynuogių veislės. Nei Paryžiaus konvencija⁴⁶, nei TRIPS sutartis nemini vynuogių veislių pavadinimų kaip intelektinės nuosavybės kategorijos.

96. Ieškovai teisingai tvirtina, kad Protokolo prasme „nuosavybės“ sąvoka yra savarankiška, o į ją įeina ir turtinio pobūdžio nekilnojamieji daiktai. Europos Žmogaus Teisių Teismas, vertindamas licencijos prekiauti alkoholiniais gėrimais restorane atėmimą, yra patvirtinęs, jog ekonominiai interesai, susiję su restorano valdymu, yra „nuosavybė“ Pirmojo protokolo 1 straipsnio prasme, jei licencijos gavimas yra viena esminių sąlygų

97. Vis dėlto nemanau, kad šioje byloje turėtų būti priimtas analogiškas sprendimas. Nėra įrodymų, kad vynuogių veislės „Tocai friulano“ pavadinimo nuolatinis naudojimas gaminant vyną Friulio-Venecijos Džulijos regione yra viena esminių sąlygų tęsti tokio vynų gamybos verslą, ir Italijos vyriausybės tvirtinimai, jog tokio pobūdžio draudimas turės neigiamos įtakos verslo reputacijai bei vertei, buvo nepagrįsti. Vyno gamintojai, kuriems taikomas šis draudimas, išsaugos teisę prekiauti vynu nurodydami įvairias toje vietovėje įregistruotas kilmės nuorodas. Tuo atveju, jei bus norima apibūdinti vynuogių veislę, aišku, kad egzistuoja Tarptautinio vynuogių ir vyno biuro pripažįstami pavadinimų sinonimai, kuriuos Komisija minėjo per posėdį: „sauvignonasse“ ir „trebbianello“.

46 — 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencija „Dėl pramoninės nuosavybės saugojimo“.

47 — Byla 4/1988/148/202 *Tre Traktörer Aktiebolag* prieš Švediją (1989) EHRR 309.

98. Taip pat pažymėtina, jog abejotina, ar ieškovai turi teisę skųstis dėl Konvencijoje numatytų teisės į nuosavybę pažeidimo, nes jie nėra vyno gamintojai ir neįrodė, kad jiems būtų daromas poveikis.

99. Todėl bent jau tokiomis bylos aplinkybėmis nesu įsitikinęs, jog teisė naudoti vynuogių veislės pavadinimą prekiaujant atitinkamu vynu yra teisė į nuosavybę, kuri saugoma pagal Pirmojo protokolo 1 straipsnį. Vis dėlto trumpai išnagrinėsiu, ar, pripažinus tokią teisę į nuosavybę, tai draustų taikyti draudimą naudoti šį pavadinimą.

100. Pirmojo protokolo 1 straipsnio pirmu sakiniu suteikiama teisė į netrukdomą naudojimąsi nuosavybe. Antras sakinyss numato, kad iš nieko negali būti atimta jo nuosavybė „išskyrus tuos atvejus, kai tai būtina dėl visuomenės interesų ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis bendraisiais tarptautinės teisės principais“.

101. Teisingumo Teismas sprendime *SMW Winzersekt*⁴⁸ esant panašioms aplinkybėms pateikė bendras gaires, kada teisės naudotis nuosavybe apribojimas neprilygsta nuosavybės atėmimui. Minėtoje byloje Vokietijos putojančio vyno gamintojai apskundė Bend-

rijos teisės aktus⁴⁹, kurie uždraudė pasibairgus penkerių metų laikotarpiui naudoti posakį „méthode champenoise“ putojantiems vynams, neturintiems kilmės nuorodos „Champagne“. Gamintojai tvirtino, kad toks draudimas daro neigiamą įtaką jų teisei į nuosavybę.

102. Teisingumo Teismas nusprendė, jog bendrosios žemės ūkio politikos srityje Bendrijos teisės aktų leidėjas turi plačią diskreciją, todėl šioje srityje priimtas teisės aktas galėtų būti neteisėtas tik tuo atveju, jeigu jis būtų akivaizdžiai netinkamas atsižvelgiant į jo tikslus. Teisė į nuosavybę nėra absoliuti, naudojimasis šia teise gali būti atitinkamai apribotas, ypač bendros rinkos organizavimo srityje, jei šie apribojimai iš tiesų atitinka Bendrijos bendrojo intereso tikslus ir nepažeidžia garantuojamos teisės esmės neproporcingai ir neleistinai ją apribojant. Nuorodą „méthode champenoise“ iki ginčijamų teisės aktų priėmimo galėjo naudoti visi putojančių vynu gamintojai. Draudimas naudoti nuorodą negali būti laikomas tariamu ieškovams suteiktos teisės į nuosavybę apribojimu. Galiausia priimdama pereinamojo laikotarpio priemones ir leisdamą

48 — 1994 m. gruodžio 13 d. Sprendimas (C-306/93, Rink. p. I-5555).

49 — 1992 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2333/92, nustatantis bendrąsias taisykles dėl putojančių vynu ir gazuotų putojančių vynu apibūdinimo ir pateikimo (OL L 231, 1992, p. 9).

gamintojams naudoti alternatyvias nuorodas (pavyzdžiui, „traditional method“), Taryba atsižvelgė į gamintojų interesus, todėl tokioomis aplinkybėmis teisės aktai negali būti neproporcingi⁵⁰.

103. Šioje byloje taip pat atrodo aišku, kad net jei teisė naudotis nuosavybe buvo apribota, buvo laikytasi proporcingumo principo. Italijos „Tokai friulano“ vynuogių augintojai ir vyndariai, gaminantys vyną iš šių vynuogių, turėjo galimybę pasinaudoti pereinamuoju 13 metų laikotarpiu ir prisitaikyti prie naujos tvarkos, atsirandančios dėl Susitarimo dėl vynų pavadinimų⁵¹. Be to, kaip jau buvo minėta pirmiau, pasirodo, yra galimybė naudoti alternatyvius vynuogių pavadinimus.

104. Atsižvelgiant į Pirmojo protokolo 1 straipsnio antrą sakinį, net jei taikytas draudimas naudoti pavadinimą „Tokai friulano“ prilygsta vyno gamintojų nuosavybės teisių apribojimui, mano manymu, jis buvo būtinas „vadovaujantis visuomenės interesais ir tik įstatymo nustatytais sąlygomis bei vadovaujantis bendraisiais tarptautinės teisės principais“, todėl yra leistinas ir pagal Konvenciją.

105. Pirma, egzistuoja aiškus bendrasis interesas, kad Bendrija sudarytų abipusius susitarimus dėl vynų pavadinimų apsaugos. Antra, Bendrijos teisės aktai numato aiškų pagrindą tokiam draudimui, o būtent – vynų aprašymo teisinį pagrindą (kadangi jis yra išsamus, bet neginčijamas, išsamiau jo nenagrinėsiu), pagal kurį nagrinėjamas draudimas aiškiai skirtas sumažinti galimybę supainioti vynuogių veislę, naudojamą vyno gamybai, ir vietovę, kurioje jis pagamintas. Galiausia nėra įrodymų, kad draudimas prieštarauja kuriam nors tarptautinės teisės principui. Atsižvelgiant į ilgą pereinamojo laikotarpio trukmę, draudimo ribotą poveikį (rūšiniai vynai (pkr) gali būti ir toliau gaminami iš šios veislės) ir galimybę naudoti alternatyvius vynuogių veislių pavadinimus, mano manymu, nėra pagrindo reikalauti atlyginti žalą.

106. Analogiškos išvados taikytinos ir Chartijos 17 straipsnio atžvilgiu.

XII — Aštuntasis klausimas

107. Paskutiniu, aštuntuoju, klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs

⁵⁰ — Sprendimo 21, 23 ir 28 punktai.

⁵¹ — Žr. 97 punktą.

teismas klausia, ar Reglamento (EB) Nr. 753/2002⁵² 19 straipsnio 2 dalis, pagal kurią pavadinimo „Tocai friulano“ naudojimas yra draudžiamas po 2007 m. kovo 31 d. yra negaliojanti ir netaikytina, jei Susitarimas dėl vynu pavadinimų ir (arba) laiškai, kuriais buvo pasikeista, yra neteisėti.

Susitarimas dėl vynu pavadinimų, nei „Tocai“ problema, bet kuriuo atveju Vengrijos vyno sektorių reglamentuoja tik Bendrijos teisės aktai. Reglamentas Nr. 753/2002 numato apie 122 vynuogių veisles, kurių pavadinimuose yra geografinė nuoroda, ir dėl to jų padėtis panaši į *Tocai friulano*, nors visiškai priešinga tai, kuri taikoma *Tocai friulano*: nukrypstant nuo šio reglamento, 19 straipsnio 1 dalies c punkte minėtos 122 veislės gali būti nurodomos vyno etiketėse.

108. Ieškovai nurodo, kad Reglamento Nr. 753/2002 priede įtvirtintas draudimas yra neteisėtas, nes pažeidžia nediskriminavimo principą. Iš 106 vynuogių veislių, kurias Bendrijos teisės aktai leidžia naudoti kaip vyno pavadinimus, tik „Tokai friulano“ yra taikomi laikini apribojimai. Be to, pažeistas proporcingumo principas bei pareiga motyvuoti. Galiausiai, kadangi TRIPS sutartyje nėra numatyta pareigos PPO narėms panaikinti homoniminių geografinių nuorodų apsaugos, Reglamente Nr. 753/2002 numatytas draudimas yra neteisėtas.

109. Ieškovai ir Italijos vyriausybė, atsakydami į Teisingumo Teismo klausimą, tvirtina, kad Susitarimas dėl vynu pavadinimų nustato galioti Vengrijai įstojus į Europos Sąjungą, o kadangi Stojimo sutartyje nėra minimas nei

110. Tačiau visi šie argumentai akivaizdžiai viršija nacionalinio teismo pateikto klausimo apimtį, kuris grindžiamas prielaida, kad Susitarimas dėl vynu pavadinimų ir (arba) laiškai, kuriais buvo pasikeista, yra neteisėti. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tik netiesiogiai klausia dėl nagrinėjamo Reglamento Nr. 753/2002 teisėtumo (Italija reglamentą galėjo tiesiogiai ginčyti remdamasi EB 230 straipsniu, tačiau to nepadarė), kaip dėl tariamo Susitarimo dėl vynu pavadinimų neteisėtumo kylančios pasekmės. Kadangi, remdamasis pirmesnių klausimų analize, nemana, jog Susitarimas yra neteisėtas, sutinku su Komisijos nuomone, kad į 8 klausimą atsakyti nereikia.

52 — Nurodyta 22 išnašoje.

Išvada

111. Atsižvelgdamas į tai, kas buvo išdėstyta pirmiau, padariau šias išvadas:

1. Susitarimas dėl vynų pavadinimų buvo teisingai ir tinkamai grindžiamas EB 133 straipsniu, o jo sudarymas priskirtinas Bendrijos išimtinai kompetencijai;
2. Tiek Susitarimo dėl vynų pavadinimų, tiek TRIPS sutarties prasme *Tokaj* yra geografinė nuoroda, o *Tocai friulano* nėra, todėl
 - nėra prieštaravimo tarp draudimo naudoti *Tocai friulano* po 2007 m. kovo 31 d. ir Susitarime dėl vynų pavadinimų įtvirtintų taisyklių dėl geografinių nuorodų,
 - Bendroji deklaracija nėra klaidinanti ir
 - nėra prieštaravimo tarp Susitarimo dėl vynų pavadinimų ir TRIPS sutarties;

3. Europos žmogaus teisių konvencijos Pirmojo protokolo bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos prasme teisė naudoti vynuogių veislės pavadinimą vyno produktų prekyboje nėra nuosavybė. Bet kuriuo atveju šioje byloje nebuvo neteisėto Konvenciją ar Chartiją pažeidžiančio teisių apribojimo.

112. Mano nuomone, į *Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio* pateiktus klausimus reikia atsakyti taip:

Pateiktų klausimų nagrinėjimas neatskleidė jokių aplinkybių, dėl kurių būtų galima abejoti Susitarimo tarp Europos bendrijos ir Vengrijos Respublikos dėl abipusės vynu pavadinimų apsaugos ir kontrolės, Bendrijos patvirtinto Sprendimu 93/724/EB, ar laiškų, kuriais buvo pasikeista, dėl Susitarimo 4 straipsnio teisėtumu.